

„Memoria Holocaustului – în creația literară” lecție interdisciplinară

Coordonatori:
prof. Andrei Popete – Pătrașcu
prof. dr. Gheorghe Nichifor
prof. Claudia Oprișe

Paul Celan - Psalm

*Nimeni nu ne frământă din nou din pământ și argilă
nimeni nu discută pulberea noastră.
Nimeni.*

*Lăudat să fii tu nimeni.
De dragul tău vrem
noi să înflorim.
Ție
în întâmpinare.
Un nimic
eram noi, suntem noi, vom
rămâne noi, înfloritor:
Trandafirul Nimicului,
Trandafirul Nimănui.*

*Cu acest
condei luminos ca sufletul,
stamina pustie ca cerul,
coroana roșie
de cuvânt purpuriu,
pe care îl cântăm,
peste, o peste
spin.*

Dan Pagis - Mărturie

*Nu nu: cu siguranță au fost
Ființe umane: uniforme, cizme
Cum să explic? Au fost în imagine
Creați*

*Eu am fost o umbră
Un alt creator m-a conceput*

*Și el, în mila lui nu a lăsat în mine nimic ce ar fi putut muri
Și am fugit de el, trandafir slăbit, albastru,
Iertând – Aș putea chiar spune: scuzându-mă
Fum atotputernic fum
Fără asemănare*

„Încerc nu numai să portretizez ororiile ci și să le înfrunt și într-un anumit fel să rămână vii.” (Dan Pagis)

„Când îmi citesc poeziile, îmi garantează, pe moment, posibilitatea să existe, să dureze.” (Paul Celan)

Tragica ironie a respectivelor citate este că Dan Pagis își are sfârșitul într-un spital din Ierusalim (1986) și Celan se sinucide la puțin timp după ce scriu cuvintele de mai sus (1970).

Totuși dacă într-adevar energia lor creatoare a trebuit să găsească un alt fel de evadare, poeziile lor au redat cititorilor perioada grea pe care supraviețuitorii războiului au trebuit să o traverseze după încheierea acestuia. Odată cu terminarea războiului toți supraviețuitorii care au trecut prin condiții de neimaginat, au trebuit să înfrunte complexul creat de necesitatea reclădirii vieții lor în rămășițele rămase. Această lecție pe baza poeziilor „Mărturie” de Dan Pagis și „Psalm” de Paul Celan urmărește să caute asemănări și deosebiri între cele două. Ambele poezii au fost scrise la mai mult de două decenii după război.

Teme de reflecție:

1. Ambele texte sunt poezii sau revolte?
2. Cine protestează?
3. Despre ce protest este vorba?
4. Care este tonul poeziilor?
5. Sunt asemănătoare sau diferite poeziile în ton?
6. Cu siguranță apar negații în poezii.
7. Ce sau cine este negat în fiecare poezie
8. În Psalm, Celan face referire de câteva ori la ideea unei trădări a lui Dumnezeu
9. Comentează folosirea lui Celan a trandafirului pentru bărbat. (vezi simbolul trandafirului)
10. Include ultimul vers din poem în răspuns.
11. În Mărturie, Pagis folosește fumul ca o metaforă pentru el. Făcând legătura cu ultimul vers, ce efect crează acesta pentru cititor?
12. Titlul celor două poezii invocă diferite cadre. În Psalm, contextual se prezintă lumea rugăciunilor și a textelor sfinte. Pagis pare să dea claritate într-un cadru legal în Mărturie.

Teme pentru concluzii:

1. Care sunt părerile tale în ceea ce privește ușurarea sau complicarea de către pasagerii timpului în experiențele lor personale?
2. Timpul vindecă toate rănilor este o cunoscută zicală. Este valabilă și în acest caz?
3. Cum ai adăuga efectele provocate de aceste poezii la ceea ce înțelegi în privința Holocaustului?

Notă: Această lecție se va realiza în contextul abordării temei Holocaustului.

ZIUA INTERNAȚIONALĂ A COMEMORĂRII VICTIMELOR HOLOCAUSTULUI
MIERCURI, 27 IANUARIE 2011,
ORA 11.00